

Standpunkt; men man maa ogsaa see den fra selve Underviisningens. Ved de Reformere, som i de sidste Aar ere foretagne ved det lærde Skolevæsen, er der blevet stillet meget større Fordring til Lærerne i Sammenligning med før. Det er ved dem stillet overmaade store Fordringer til Disciplene, saa store Fordringer, at jeg troer, de ville virke fornuende paa Disciplene, naar der ikke er duelige Lærere, som kunne lette disse Arbeidet. Saadanne duelige Lærere vil det være umuligt at faae med den tidligere Gagering. Det har allerede vist sig, og det er tilstrækkeligt fremhævet i Motiverne til Lovudkastet, — hvorvidt det foreslagte Lovudkast i den Henseende er tilstrækkeligt, om det virkelig sikrer Lærerne ved de lærde Skoler og navnlig Adjuncterne et tilstrækkeligt Udkomme; det skal jeg lade være uafgjort. Jeg troer imidlertid, at deres Fordringer ere bestedne, de ere i den lange Tid, de have staaet paa en saa daarlig Løn, blevne saa lidet forvante, at selv, om kun det, som her er foreslaaet, bliver bevilget, ville de være tilfredse dermed. Imidlertid skal jeg dog tillade mig at henlede den ærede Kirke- og Underviisningsministers Opmærksomhed paa, hvad der af en anden æret Rigsdagsmand er fremhævet, nemlig Muligheden af at gøre Lærerne deelagtige i Skolepengene. Det er et Princip, der er gjennemført i de flesvigiske Skoler, og vistnok har Meget for sig, og, idet det sattes som Princip ogsaa i de danske, vilde der derved opnaaes en Mulighed for at forbedre Lærernes Stilling ved de Skoler, der bleve bedre bestyrede, og hvor der var et større Antal af duelige Lærere. Derigjennem vilde ogsaa Concurrencen med de flesvigiske Skoler blive mindre farlig, Afgangen af duelige Lærere vilde blive mindre og Lærernes Stilling i det Hele behageligere. Et andet Punkt i Loven skal jeg ogsaa tillade mig at gøre opmærksom paa. Der er foreslaaet en Afgang for nogle af de ældre Adjuncter til Overlærerpladserne, uden at de skulle underkaste sig de sædvanlige Prøver, der ellers ere befalede for Agangen til de højere Poster. Denne Afgang er ikke, som Rigsdagsmanden for Sorø (Alberti) troede, blot indskrænket til dem, der have underkastet sig den polytechniske og philologiske Examen. Der

er netop i de senere Aar, da der er blevet aabnet flere Pladser for Lærere i Naturvidensskaberne og Mathematik, aabnet en særegen Afgang ved at underkaste sig den saakaldte Magisterconferents, en Examen, der er lempet efter de Krav, man kan gjøre til de overordnede Lærere i disse Fag ved de lærde Skoler; men jeg troer, at, medens der saaledes er aabnet en Afgang for Lærere i de to store Grupper af Fag, nemlig i de historisk-philologiske og i Mathematik og Naturvidenskaber, er der dog blevet enkelte Grupper tilbage, som ere stillede ugunstigt, og, naar man tager Hensyn til disse Fags Vigtighed og det Antal Timer, som de optage i Skoleunderviisningen, troer jeg, at det Antal af Adjuncter, der kan have Afgang til at blive Overlærere udenfor de sædvanlige Bestemmelser, er fastsat for lavt. Jeg vil erindre om, at de Fag, der komme til at staa udenfor hine Grupper, ere deels Modersmaalet, som man dog maa anerkende for at være det vigtigste og med Hensyn til Methoden for det vanskeligste af alle Fagene, deels de levende Sprog, som netop, naar man tænker paa at forbinde Realunderviisning med den lærde Underviisning, ville indtage en overordentlig stor Plads i Sammenligning med før. Jeg troer netop, at Underviisningen i disse Fag tidligere har ladet Meget tilbage at ønske. Den har hyppigt været drevet paa en routinemæssig Maade, og man har vistnok savnet duelige Lærere, især udenfor Kjøbenhavn. I det man altsaa indrettede en særskilt Examen eller en særskilt Prøve for Lærere i disse Fag, som aabnede Afgang til de overordnede Pladser ligesom de bestaaende Prøver i de andre Grupper af Fag, eller uden Videre forøgede Antallet af de Overlærerembeder, der uden særskilt Prøve kunde opnaaes i Forhold til Vigtigheden af hine Fag og det Timesantal, som de indtage i Skolerne, saa troer jeg, man derved vilde vise en Billighed mod Lærerne i disse Fag, og at man derved vilde gavne Skolerne. Med Hensyn til det tredje Punkt, der er blevet berørt, nemlig Hensigtsmæssigheden af at nedlægge et større Antal Skoler, saa troer jeg, at, naar man tager Hensyn til de locale Forhold, navnlig i Sylland, saa vil det ikke vise sig hensigtsmæssigt paa engang at ind-